

Van Afvalstof naar Grondstof: overwegingen en achtergronden bij de beleidskeuzes

Maatregelen fase 1:

- Het hanteren van het nultarief voor het aanbieden van GFT-afval (lediging 1 keer per 2 weken) (2013)
- Het herinvoeren van huis aan huis inzamelen van GFT-afval in het buitengebied (lediging 1 keer per 2 weken) (2013)
- De inzamelfrequentie van de restafval te verlagen (lediging van 2 naar 1 keer per 4 weken) (2013)
- Het huis aan huis inzamelen van oud papier door middel van minicontainers tegen een nultarief (1 keer per 4 weken); rekening houdend met belangen van de inzamelaars (o.a. verenigingen, scholen en kerken) (2014/separaat raadsvoorstel)

Uitwerking:

- Hanteren nultarief GFT-container (2013)

Met het huidige systeem wordt per huishouden in Dalfsen gemiddeld 6 keer de GFT-container en 11 keer de restafvalcontainer aangeboden. Uit sorteeranalyses blijkt dat het restafval nog ongeveer 25% GFT-afval bevat. Momenteel moet voor het legen van zowel de restafval- als GFT-container betaald worden. Ondanks dat het legen van een GFT-container goedkoper is dan een restafvalcontainer, doet men het GFT-afval sneller in een restafvalcontainer. De restafvalcontainer wordt namelijk vaker aangeboden. (tarief 2012: lediging 240 liter-container restafval € 9,21/GFT € 5,61).

Uit proefprojecten blijkt dat door het invoeren van het nultarief de hoeveelheid ingezameld GFT-afval fors stijgt. In de gemeente Staphorst verdubbelde bijvoorbeeld de hoeveelheid ingezameld GFT-afval en daalde de hoeveelheid restafval met een kwart. De pilot in Hoonhorst laat eenzelfde resultaat zien. Vergelijkbare resultaten worden in de gehele gemeente Dalfsen verwacht.

- Herintroduceren Inzameling GFT in het buitengebied (2013)

Enkele jaren geleden werd in het buitengebied ook GFT-afval ingezameld. Het aantal ledigingen was beperkt. Vaak werd het GFT-afval zelf gecomposteerd of bij het restafval gedaan. Het ingezamelde GFT-afval werd elders gecomposteerd. Het milieurendement was laag. De kosten voor de inzameling en verwerking waren hoog. Daarom is destijds besloten deze inzameling te staken.

Momenteel kan ROVA zelf GFT-afval verwerken. Een grote vergistingsinstallatie is gebouwd in Zwolle. De opstartfase is achter de rug en de installatie draait goed. Biogas wordt momenteel gebruikt voor de eigen inzamelvoertuigen en een deel wordt aan het centrale aardgasnet geleverd. De kosten voor inzameling en verwerking zijn de afgelopen jaren gedaald. Ook het milieurendement is gestegen. Vandaar dat het weer loont om het GFT-afval in het buitengebied te verzamelen.

Het nultarief en de verhoging van het vastrecht zal voor ieder huishouden gelden, zowel in de kernen als het buitengebied. Momenteel is het voor de inwoners van het buitengebied niet mogelijk om het GFT-afval aan te bieden. Om afscheiding te stimuleren en deelname mogelijk te maken wordt de container geherintroduceerd..

Zoals eerder aangegeven is tijdens de proef in Hoonhorst de hoeveelheid ingezameld GFT-afval sterk gestegen, mede door deze maatregel. 90% van de huishoudens vond een extra container geen probleem en maakt er gebruik van.

Bij een beperkt aantal huishoudens kan geen GFT-container geplaatst worden vanwege ruimtegebrek (appartementen). Hierdoor kunnen deze inwoners niet meedoen met ' omgekeerd inzamelen' terwijl het vastrecht wel wordt verhoogd. Inmiddels is bij een aantal grotere appartementen een voorziening voor GFT getroffen.

- De inzamelfrequentie van de restafvalcontainer verlagen (van 2 naar 1 keer per 4 weken);

Sinds het plastic-verpakkingenafval apart wordt ingezameld, is het gemiddelde aantal keren dat de restafvalcontainer wordt aangeboden gedaald naar 11 keer per jaar. Dat is ongeveer 1 keer per 4 weken terwijl 2 keer per 4 weken de inzamelwagen langsrijdt. Vanuit kostenbesparing wordt daarom het aantal aanbiedmogelijkheden verminderd naar 1 keer per 4 weken (12 keer per jaar). Voor de meerderheid van de inwoners zal deze vermindering geen nadelig capaciteitseffect hebben. De inwoners met grotere hoeveelheden afval zullen door deze maatregelen extra gestimuleerd worden om te gaan scheiden. Meer

stankoverlast en andere hygiëneproblemen worden niet verwacht. Het afval dat deze problemen veroorzaakt, betreft vooral het vochtige voedsel- en GFT-afval. Het is daarom een extra stimulans om deze fracties in de GFT-container te stoppen..

- Inzameling van oud papier door middel van minicontainers tegen een nultarief (1 keer per 4 weken)
De introductie van de minicontainer voor oud papier is gebaseerd op en vloeit voort uit het Meerjarenprogramma Duurzaamheid 2012-2013. Hierbij is aangegeven dat de gescheiden inzameling en hergebruik van afval bijdraagt aan het behalen van de CO2-doelstelling van de gemeente Dalfsen. Het restafval bevat nog gemiddeld 7% herbruikbaar papier. De nieuwe werkwijze levert een grotere bijdrage aan het behalen van de CO2-doelstelling dan de oude werkwijze.

Voorgesteld wordt echter deze maatregel nog niet uit te voeren. Waarom?

Oud papier wordt door twintig inzamelaars binnen de gemeente ingezameld. Dit zijn scholen, kerken en verenigingen. De gemeente heeft aan deze inzamelaars vergunningen voor onbepaalde tijd verleend. Sommige daarvan zijn al 30 tot 40 jaar actief. Hierdoor konden zij hun organisaties op peil brengen en houden.

Daarnaast zijn met deze inzamelaars prijsafspraken gemaakt. De huidige prijsafspraken lopen af op 30 april 2013.

Rekening houdend met de belangen van de papierinzamelaars, zullen we pas na overleg met de inzamelaars, deze maatregel kunnen uitwerken. De periode tot april 2013 zal daarvoor worden benut.

Financiële gevolgen

GFT en restafval (2013)

De kosten die gemaakt worden voor het eenmalig uitzetten van de GFT-containers in het buitengebied zijn voor de gemeente en bedragen € 9.000,-. Dit wordt betaald uit de egalisatiereserve reiniging.

Door het invoeren van een nultarief voor GFT-afval vervallen de jaarlijkse heffingsopbrengsten.

De eenheidstarieven van de inzameling en verwerking wijzigen niet. De hoeveelheid GFT-afval zal stijgen. Om te blijven zorgen voor een kostendekkende afvalstoffenheffing zal er voor de burger een verschuiving moeten optreden van kosten uit het variabele deel naar het vastrecht. Het vastrecht moet met circa € 30,- worden verhoogd.

Deze verhoging verdient de burger terug door de principes te volgen van 'omgekeerd inzamelen':

- Voor het ledigen van de GFT-container hoeft niet meer te worden betaald;
- de lediging van de restafvalcontainer wordt teruggebracht van 1x per 2 weken naar 1x per 4 weken

(Verwachte) maatregelen fase 2:

- Inzameling van restafval door middel van ondergrondse buurtcontainers.
- Het huis aan huis inzamelen van kunststofverpakkingen wordt uitgebreid naar droge herbruikbare materialen (DHM) door middel van minicontainers (1 keer per 4 weken);

Fase 2

De maatregelen van fase 2 worden per stuk toegelicht. Gezamenlijk vormen ze het verwachte effect.

Uitgangspunt is wederom 'duurzamer maar niet duurder'. Inwoners die de maatregelen volgen, zullen uiteindelijk minder restafval aanbieden. De maatregelen van fase 2 zijn afhankelijk van diverse landelijke besluiten en het succes van fase 1. De invoering van de maatregelen en de financiële impact is daarom moeilijk in te schatten. Om een indruk te krijgen van de omvang, zijn een aantal inschattingen gemaakt en beschreven. Ter zijner tijd worden nauwkeuriger voorstellen uitgewerkt.

- Inzameling van restafval door middel van ondergrondse buurtcontainers

Het aantal ledigingen van restafval daalt de komende jaren naar verwachting naar 3 tot 9 keer per jaar. Een container per huishouden is dan minder noodzakelijk. Efficiënter is het gebruik van een ondergrondse restafvalcontainer. Bij appartementen zijn inmiddels al dergelijke systemen aangebracht. Met een chippas wordt de container geopend en men kan een kleine vuilniszak met restafval in de ondergrondse container stoppen. Voor iedere opening moet worden betaald.

Uitgaande van 1 ondergrondse container per 100 huishoudens, moeten circa 60 tot 90 buurtcontainers bijgeplaatst worden. Hierbij is ook rekening gehouden het plaatsen van ondergrondse containers in het buitengebied. De kosten kunnen worden gedekt door financiering vanuit de egalisatiereserve reiniging. Het beheer en onderhoud wordt naar verwachting gedekt door vermindering van de inzameling- en verwerkingkosten van het restafval en door de te innen heffingen voor het openen van de container.

- Inzameling van kunststofverpakkingen of droge herbruikbare materialen (DHM) door middel van minicontainers (1 keer per 4 weken);

De maatregelen van fase 2 zijn afhankelijk van diverse landelijke besluiten en het succes van fase 1. Een belangrijk aspect bij de financiering is de vergoeding die gemeenten krijgen voor het ingezamelde kunststof. Eind 2012 loopt de raamovereenkomst af die gemeenten hebben gesloten met NEDVANG en het Ministerie. Op basis van een gezamenlijke evaluatie worden nieuwe afspraken over vergoeding gemaakt. De uitkomst van deze evaluatie kan invloed hebben op de hoogte van de afvalstoffenheffing in 2014 e.v.

De verwachting is dat de huidige NEDVANG-vergoeding voor het plastic-afval wordt verlaagd maar nog steeds kostendekkend zal zijn. Mogelijk zullen meer materialen binnen de regeling vallen zoals drankkartonnen, blikjes en textiel (DHM). De materialen kunnen dan eenvoudig worden 'toegevoegd' aan het lopende systeem. Sinds september 2009 worden de kunststofverpakkingen in onze gemeente 1 keer per 4 weken ingezameld met behulp van de speciale plastic zak. In het kader van de producentenverantwoordelijkheid ontvangen de gemeenten voor deze inzameling en verwerking van de kunststofverpakkingen van de stichting NEDVANG een vergoeding. Met deze vergoeding is de inzameling op de huidige wijze kostendekkend.

Op landelijk niveau vinden momenteel diverse onderhandelingen plaats over nieuwe vergoedingstarieven en de inzameling van overige verpakkingsmaterialen. Om goede afwegingen te kunnen maken, is het resultaat van deze onderhandelingen van belang.

Als de ondergrondse buurtcontainers zijn geplaatst, kan de bestaande restafvalcontainer worden gebruikt voor de inzameling van het plastic of DHM. Deze wijziging is naar verwachting kostenneutraal.